

New conception in the presentation of material of the Museum of Food Production, Koprivnica

B. Šulc

The new conception of the Museum of Food Production, opened in 1982, was proposed by the Museum Documentation Centre which recommends: 1) a gradual filling of the gaps in the museum collection, 2) a determining of the field of collection and presentation of the material, and 3) a reinforcement of the interaction of certain scientific fields that exist beyond the museum context, as well as their interaction with museology.

Inside the sociological, anthropological and philosophical dimension, a modern interpretation of the material must include these essential premises: comparative analysis of the material, social and anthropological research, the study of historic, geographic, ethnological and cultural aspects of nutrition, with a parallel collection of archives and documentation concerning the activity of this museum.

Special attention should be given to a survey of the development of industrial technology, in particular the technological development of »Podravka« since 1947, as it is one of the largest agroindustrial system in Yugoslavia.

The engagement of an interdisciplinary research team is suggested in order to develop a long-term program and the conception of the presentation of the Museum (both in the existing building and the new premises).

Projekt vizualnog identiteta muzeja i galerija Zagreba

Višnja Zgaga

Muzejski dokumentacioni centar, Zagreb

Suvremeni muzej podrazumijeva djelovanje uključivanjem suvremenih principa i metoda. To se odnosi kako na sve elemente muzejske djelatnosti, metodu inventiranja (kompjutorski sistem), znanstvenu obradu muzejskog predmeta (primjena najnovijih znanstvenih činjenica određenog područja), konzervaciju i restauraciju i dr., tako i na osnovni smisao postojanja muzeja u vremenu izveden iz modernih filozofskih i historijskih istraživanja.

Muzeji se ovim zahtjevima vremena oglašavaju potvrđujući samo činjenicu da su svi društveni mehanizmi, pa tako i institucije muzeja, inertni i neadaptabilni, te da još uvijek prevladava mišljenje po kojem je čista pojava muzejskog predmeta, njegova au-

lentičnost, (samo)dovoljna pretpostavka neposrednog kontakta s prošlim, umjetničkim, rijetkim. Modernizacija muzeja, ili treća muzejska revolucija (kako se to popularno naziva) događa se danas najviše u pokušaju promjene društvene uloge muzeja: od čuvara prerastaju u tumače, odnosno posrednike prirodnih, kulturnih i umjetničkih predmeta i pojava. Naglašava se i teži većem doprinosu muzeja u odgojno-obrazovnom procesu i kulturnoj akciji. Postavši dio velikog i agresivnog medijskog polja, svjesniji svoje informacijske i komunikacijske uloge, muzeji su danas prisiljeni izgraditi specifični komunikacijski jezik i izboriti se za vlastito i samosvojno mjesto unutar ostalih medija. U tom smislu djeluje se ostvarivanjem aktualne prezentacije, muzejskog postava i izložbi, te razvijanjem aktivnosti koje će dovesti u čvršći odnos muzejski organizam i publiku (public relations).

Prijedlog koji je zamislio Muzejski dokumentacioni centar za mrežu muzeja i galerija grada Zagreba, išao je za rješavanjem osnovne barijere između posjetioca i muzeja: nepoznavanje lokacije same muzejske zgrade i neinformiranost o programima muzeja. Time se želilo pomoći stvaranju osnovnih uvjeta za otvoreniji i pristupačniji muzej.

Projekt je obuhvaćao izradu vizualnog znaka i oglasnog mjesta muzeja i galerija grada Zagreba. Grafičko oblikovanje znaka zamišljeno je kao stvaranje jedinstvenog grafičkog sistema u kojem bi dio znaka vizualizirao sadržaj svakog muzeja posebno. Takvim rješenjem ujedno se naglašava zajednička misija muzeja i specifičnost muzejske građe svakog pojedinog muzeja i raznolikost predmeta. Raspoređen kako na markantnim mjestima grada, tako i na samoj fasadi i u blizini muzeja, znak bi omogućavao lakšu prostornu orijentaciju za posjetioca, a svojom kvalitetom oblikovanja trebao je biti umjetničko obogaćenje slike grada.

Oglasna mjesta, panoji, zamišljeni su kao informacijski punktovi koji bi sadržavali, osim osnovnih podataka o svakom muzeju i galeriji grada (naziv, adresa, radno vrijeme, itd), prostor za oglašavanje stalnih i povremenih izložbi, događanja, programa.

Premda su svi muzeji podržali ovakvu akciju, opravdano smatrajući da se isključivo jedinstvenim i kvalitetnim nastupom može biti dio velikog medijskog sistema i time poboljšati društveni status, izostala je, nadamo se samo privremena, financijska podrška USIZ-a kulture grada Zagreba.

Project for the visual identity of museums and galleries of Zagreb

V. Zgaga

Activities and programs in museums today are orientated towards a more intensive communication with the public. So, the museum becomes a part of a broad and aggressive medium field and has to, in order to preserve its specific nature, create a proper language of communication. The project for the visual identity of Zagreb's museums and galleries is conceived as a common graphic design, incorporating the sign of every single museum and information point. The goal is, by a mutual action, to remind the public of the importance of museum and gallery activities, and to re-evaluate its social status.

Zajedništvo — magična formula ili floskula

U povodu jugoslavenskog savjetovanja koje je organizirao Jugoslavenski nacionalni komitet ICOM-a i Muzejski dokumentacioni centar u Zagrebu

Tomislav Šola

Muzejski dokumentacioni centar, Zagreb

U povodu Međunarodnog dana muzeja organizirano je u Zagrebu, u Ateľju Meštrović, savjetovanje na koje su pozvani stručnjaci iz svih krajeva naše zemlje. Tema savjetovanja »Suradnja muzeja, galerija i srodnih ustanova u Jugoslaviji« prvi put se na takav način pojavila kao predmet rasprave i iznalaženja nekih rješenja pogodnih za praksu.

Muzejski su radnici uvjereni da je muzejska djelatnost na samim marginama društvenog interesa i da stagnira unatoč trudu pojedinaca i pojedinih institucija. Savjetovanje nije nastojalo razjasniti razloge takvog stanja, jer je riječ o dugotrajnijem poslu koji bi, htjeli, ili ne htjeli završio u lamentaciji nad neispunjavanim poslanstvom muzeja u društvu. To je poslanstvo, da se tek podsjetimo, i samom zakonskom regulativom prepoznato kao »od posebnog društvenog interesa«, što znači da je društvena zajednica svjesna magistralne važnosti muzeja u očuvanju identiteta — da njihov posao prikupljanja, obrade i predstavljanja materijalnih činjenica svekolike prirodne, civilizacijske i kulturne baštine smatra fundamentalnom djelatnošću. Kako je unatoč tome stanje djelatnosti

vrlo loše — sve važnijima se smatraju one inicijative koje nastoje pronaći »unutrašnje rezerve«. Prisutni su bili uvjerenja da dio nerealiziranih mogućnosti u praksi muzeja leži u suradnji. Razina djelatnosti može se bar donekle podići inače nedovoljno korištenim oblicima zajedničkog djelovanja. Meritoran krug stručnjaka treba da raspravi o temi suradnje kako bi dao upotrebljive teze za praksu. Prisutni su stručnjaci, činilo se ne iz kurtoazije, u nekoliko navrata spomenuli šanse koje pruža postojanje Muzejskog dokumentacionog centra u Zagrebu koji, kao jedina specijalizirana ustanova, može koordinirati veći dio tih zajedničkih akcija. Centar izdaje jedini muzeološki časopis u nas i, rečeno je, trebalo bi svakako nastojati da taj časopis i financiranjem a ne samo sadržajem postane glasnikom jugoslavenskoga karaktera. Također je rečeno da bi »Izložba publikacija muzeja i galerija Jugoslavije« koju već dvije godine na »Interliberu« (Zagrebački velesajam) organizira Muzejski dokumentacioni centar trebala biti postavljena i u drugim centrima. Njome muzejska djelatnost pokazuje da je snažan izdavački sektor (ove godine sudjelovalo je 123 muzeja sa 1100 naslova), a postala je otkrićem svima onima, od sveučilišnih biblioteka do stranih knjižara, koji sve dosad nisu imali priliku nabaviti dragocjene publikacije razasute po jugoslavenskim muzejima i galerijama.

Muzejski dokumentacioni centar upoznao je prisutne stručnjake s novim sistemom klasifikacije muzejskih objekata koji je u Hrvatskoj u eksperimentalnoj fazi. Prisutni smatraju kako taj sistem pruža priliku da se obrada dokumentacije muzejskih predmeta unificira za cijelu Jugoslaviju kako bismo uz mogli jednog dana lakše komunicirati. Tim ujednačavanjem sistema postala bi izvodljivijom buduća elektronska obrada podataka. Muzejski dokumentacioni centar sudjeluje u izradi međunarodnog muzeološkog rječnika (ICOM-CIDOC). Među 26 jezika je i hrvatskosrpski, što pruža mogućnost izrade i ostalih varijanti na našim jezicima. Suvremena muzeologija i muzejska djelatnost traže komuniciranje s istim terminološkim standardima što je, kao i u ostalim strukama, temelj valjanosti i efikasnosti razmjene informacija. Obrazovanje muzejskih kadrova osnovni je problem muzejske struke, a, posve paradoksalno, u nas jedva postoje. Tako se muzejska struka uči tek skupim i krajnje neefikasnim »praktičnim radom«. Nešto se suradnjom i tu dade učiniti, rečeno je na savjetovanju, tako da se preko Muzej-

skoga dokumentacionog centra okupe stručnjaci i organiziraju seminari i predavanja. Podržana je i zajednička inicijativa Jugoslavenskoga nacionalnoga komiteta ICOM-a i Muzejskog dokumentacionog centra da se tiska »Indeks muzeja, srodnih ustanova i njihovih radnika u Jugoslaviji« kao »priručnik« svakog oblika suradnje. Rasprava je pokazala da je za to potrebna suradnja i volja muzejskih radnika kako bi se ta ideja ostvarila, unatoč neefikasnosti organiziranja i financijskom siromaštvu. Tako su predloženi i oblici zajedničkog rada na pojedinih projektima koji bi završavali putujućim izložbama. Stručni napor na nekom projektu i jednom potrošena sredstva treba maksimalno amortizirati. U prirodi muzejske djelatnosti nije stvaranje materijalnih vrijednosti, pa je stoga zadovoljavajući oblik amortizacije suradnja koja omogućuje da jednu izložbu, umjesto 2000 posjetilaca vide deseci tisuća. Kad ovo ili ovakva savjetovanja ne bi pružili ništa više od izrečenog, kad ne bi donijela odmah opipljive plodove suradnje — ostala bi korist koju ne treba omalovažiti: sastajanjem i upoznavanjem stručnjaci uče zajednički misliti o istovrsnim stručnim problemima. Nešto znači i zaključak da će izvještaj o savjetovanju biti podnesen na slijedećem kongresu Saveza muzejskih društava Jugoslavije i na godišnjoj skupštini Jugoslavenskoga nacionalnoga komiteta ICOM-a u jesen ove godine na Cetinju.

Prigoda je bila Međunarodni dan muzeja. U proklamirane ciljeve obilježavanja Dana muzeja pripada obznanjivanje uloge i važnosti muzejskih ustanova ili, posredno, egzistencijalne važnosti prikupljanja, obrade, čuvanje i prezentacije cjelokupnog naslijeđa čovjeka. Planirani cilj sastajanja (na žalost) ograničenog broja muzejskih radnika iz Jugoslavije bio je podvrgnuti analizi upravo taj mehanizam čuvanja baštine naglašavajući potrebu suradnje, sinhronizacije, funkcionalnih veza, racionalizacije itd.

Sam naslov savjetovanja (»Suradnja muzeja, galerija i srodnih institucija u Jugoslaviji«) sugerirao je relativno suženu temu, ali je gotovo neminovno da radno »pokrivajuća« područja tako neistraženih mogućnosti i takve inertnosti, mora patiti od općenitosti i neobaveznosti. Ipak, već i sam pokušaj, kako je već rečeno, da se otkriju koristi organiziranog nastupa afirmira ideju zajedništva, — od usko stručnog do ekonomskog. Po sili logike koja je dovela do organiziranja savjetovanja događat će se, neizbježno, i zajedničke akcije muzeja. Namjera sa-

vjetovanja i okupljanja bila je i ostaje: ne prepustiti stvari slučaju i ubrzati proces.

Odgovarajući na dilemu istaknutu u naslovu, trebalo bi reći da magičnih formula nigdje, pa ni u muzejskoj struci — nema: riječ je o sustvnom trudu da se i na taj način s istim naporom dobiju veći rezultati. A, — svaka ideja je, naravno, puka floskula ostane li tek verbalni alibi u rješavanju stvarnih problema.

1) Veći dio članka objavljen je pod naslovom »Zajedništvom do boljih rezultata« u »Večernjem listu«, Zagreb 28. i 29. 5. 1983, str. 10.

ABSTRACT

Collaboration — magic formula or illusion

T. Šola

On the occasion of the International Museum Day in 1983, the Yugoslav Conference of Museum Administrators, organized by the Yugoslav National Committee of ICOM and the Museum Documentation Centre, was held in Zagreb.

The topic of the conference — »Collaboration of museums, galleries and similar institutions in Yugoslavia« — was discussed for the first time in this way, and some appropriate practical solutions were sought. One of the main conclusions was that the level of museum activity could be increased by modes of mutual activities, otherwise insufficiently used. Further more, it was decided that a meritory team of experts should discuss the subject of collaboration in order to provide applicatory thesis for practice.

The Museum Documentation Centre, as the only specialized institution, will be able to coordinate the majority of mutual activities. The report of the conference has been submitted to the Congress of the Association of Museum Societies of Yugoslavia and to the Annual Conference of the Yugoslav National Committee of ICOM.

Tehnološka obnova Muzejskog dokumentacionog centra — uvođenje mikrokompjutora kao novog konverzijskog sredstva

Branka Šulc

Muzejski dokumentacioni centar, Zagreb

Muzejski dokumentacioni centar je tokom 1983. godine dobio na poklon od Centra za studij bibliotekarstva, dokumentacije i informacionih znanosti